

Atomowy ekspres

1 grudnia 2019

Dlaczego rosyjskie pociągi rakietowe nie dawały USA spokoju?

<https://www.youtube.com/watch?v=50Pi7u1FNXU>

Najwyższa mobilność, nieprzenikniona tajemnica i możliwość zniszczenia jednym wystrzałem paru kilkumilionowych miast – dokładnie 30 lat temu, 28 listopada 1989 roku, radzieckie Wojska Rakietowe Przeznaczenia Strategicznego otrzymały bojowe kolejowe kompleksy rakietowe BŻRK (БЖРК – Боевой Железнодорожный Ракетный Комплекс).

Przypominające pociągi towarowe kompleksy kursowały po całym terytorium ogromnego kraju, spędzając sen z oczu amerykańskiego dowództwa wojskowego. O najmniej rzucającej się w oczy broni wojsk rakietowych w materiale Sputnika.

Tysiące kilometrów dziennie

Wraz z rozwojem narzędzi rozpoznania jest coraz trudniej ukryć miejsca bazowania potencjału jądrowego. Już w latach 70. XX wieku było wiadomo, że większość lokalizacji wyrzutni naziemnych jest dobrze znana potencjalnemu wrogowi, w przypadku zakrojonej na wielką skalę wojny w ich kierunku polecą dziesiątki pocisków. Właśnie dlatego kompleksy bazujące w silosach są niezawodnie umocnione i przykryte wielotonowymi betonowymi pokrywami, które wytrzymują ciśnienie do stu atmosfer.

Zresztą, nawet po umocnieniu silosów wojskowi nie zrezygnowali z prób ukrycia pocisków przed ciekawskimi oczami. W Związku Radzieckim i Stanach Zjednoczonych stworzono mobilne kompleksy rakietowe, które mogą niezauważalnie docierać w obszary bojowego patrolowania. Następnie konstruktorzy postanowili, że umieszczą pociski w wagonach kolejowych. W latach 60. XX wieku

Amerykanie zaprojektowali pociąg rakietowy Mobile Minuteman. Przeszedł on pomyślnie testy i niemal trafił do uzbrojenia, ale z powodu wysokich kosztów i złożoności zrezygnowano z tego projektu.

W Związku Radzieckim projekt został zrealizowany. Bojowe kolejowe kompleksy rakietowe (BŻRK) miały kilka istotnych zalet: pociąg atomowy mógł bez przeszkód pokonać dziennie nawet tysiąc kilometrów, a ze względu na minimalne różnice w wyglądzie z pociągami cywilnymi w zasadzie nie można było go odnaleźć na ogromnym terytorium ZSRR. Rozgałęzienie sieci kolejowej w państwie pozwalało BŻRK na szybkie przemieszczanie się w dowolnym kierunku. Dzięki tym kompleksom podczas ataku jądrowego Związek Radziecki miał szanse na przeprowadzenie potężnego kontruderzenia nawet w przypadku zniszczenia wszelkiej innej broni.

Śmiercionośny „Mołodiec”

Bojowe kolejowe kompleksy rakietowe to kilka wagonów, z których trzy zostały przystosowane do przewożenia wyrzutni międzykontynentalnych pocisków balistycznych. W pozostałych mieścił się punkt dowodzenia i łączności, pomieszczenia sypialniane, magazyn paliwa i żywności. W trakcie prac nad BŻRK konstruktorzy napotkali wiele trudności. Wyrzutnia okazała się zbyt ciężka – wraz z pociskiem około 200 ton. Z powodu zwiększonego obciążenia toru kolejowego niektóre podkłady musiały zostać wzmocnione. Wagon zamontowano na platformie z ośmioma zestawami kół, zamiast standardowych czterech. Ponadto obciążenie przy użyciu specjalnych urządzeń zostało przeniesione i rozdzielone między przednimi i tylnymi wagonami.

Do tych kompleksów stworzono specjalny pocisk RT-23UTTH „Mołodiec” napędzany paliwem stałym. Dziesięć głowic nuklearnych może osiągnąć celu znajdującego się w odległości ponad dziesięciu tysięcy kilometrów. Pocisk ten różnił się od

zwykłych, na przykład owiewką złożoną w celu zmniejszenia wymiarów. Otwierała się natychmiast po wystrzeleniu.

Stutonowy pocisk o długości nieco ponad 20 metrów umieszczano w standardowym wagonie towarowym. W razie potrzeby pociąg mógł zatrzymać się w dowolnym punkcie trasy i wystrzelić go. Wagon, w którym znajdowała się wyrzutnia, był zamocowany przy pomocy wysuwanych podpór, przewody trakcyjne były przesuwane na bok, dach podniesiony, a rakietą ustawiana w pozycji pionowej. Po wystrzeleniu międzykontynentalnego pocisku balistycznego pociąg niemal natychmiast ruszał z miejsca.

Przed przekazaniem wojsku pociąg przeszedł poważne testy: przeprowadzono kilka startów i sprawdzono jego wytrzymałość na wybuch jądrowy. Podczas jednego z nich wyrzutnię i punkt dowodzenia pociągu rakietowego wystawiano na działanie fali uderzeniowej o sile tysiąca ton w ekwiwalencie trotylu. BŻRK wytrzymał obciążenie.

Pociąg przeszkoda

Pierwszy BŻRK rozpoczął dyżur bojowy pod Kostromą w 1987 roku, zanim został oficjalnie przyjęty na uzbrojenie. W ciągu kolejnych lat utworzono następne siedem pułków, a do 1999 roku rosyjskie Wojska Rakietowe Przeznaczenia Strategicznego miały aż trzy dywizje rakietowe uzbrojone w takie kompleksy.

Zresztą, pociągi atomowe kursowały po kraju tylko przez kilka lat. Pojawienie się takiej broni w Związku Radzieckim i w takich ilościach było prawdziwym szokiem dla krajów zachodnich. W 1991 roku udało im się porozumieć z przywódcami radzieckimi, patrole bojowe zostały odwołane. Faktycznie głównej zalety BŻRK – tajemnicy – nie udało się zachować. W ramach traktatu START-2 podpisanego w 1993 roku Stany Zjednoczone uzyskały potwierdzenie, że wszystkie kompleksy zostaną wycofane z użytku. I w 2005 roku pociągi rakietowe zostały ostatecznie wycofane z eksploatacji, a dwanaście składów zostało zdemontowanych i zutylizowanych.

Jednak na początku XXI wieku w Rosji coraz głośniej zaczęto mówić o odtworzeniu bojowych kolejowych kompleksów rakietowych pod kryptonimem „Barguzin”. Zakłada się upodobnienie BŻRK do normalnych pociągów towarowych. Skład kolejowy będzie przewoził trzy międzykontynentalne pociski balistyczne z trzydziestoma głowicami bojowymi o sile rażenia 550 kiloton każda. W 2016 roku „Barguzin” pomyślnie przeszedł pierwszy etap testów rakietowych.

I chociaż w 2017 roku dziennik „Rossijskaja Gazieta” informował o zawieszeniu prac nad projektem, rosyjski resort obrony zapewnił w rozmowie z RIA Novosti, że Rosja nie zamierza całkowicie rezygnować z pociągów atomowych. Co więcej, niedawno główny konstruktor Moskiewskiego Instytutu Inżynierii Ciepłej Jurij Sołomonow ogłosił opracowanie zunifikowanego systemu rakietowego „Jars” z możliwością bazowania na składach kolejowych.

Autorstwo Nikołaj Protopopow

Źródło: pl.SputnikNews.com